דרך המלך — שיחה עם תלמידי הישיבה

שיחת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א [זצללה"ה הי"ד] מפיאסצנה עם תלמידי הישיבה בשביעי של פסח שנת תרפ"א לפ"ק

וז"ל הק'. פעם התנצל איש לפני שהזמן המרומם שיש לו בעת תפילתו היא רק לשעה קלה לבד ואינו יכול להתמיד בזה. אבל ידוע וצריך גם לזכור שבמצב מרומם אי אפשר להיות תמיד ומוכרח להיות עליות ונפילות. ומי שחושב בדעתו שאינו נופל ממדרגתו, סימן הוא שמעולם לא עלה למצב התרוממות. ואפילו שעות ורגעים שזוכים לפעמים להתעורר ולהתרומם צריך לקבלם בשמחה. ומי שמתעצב בלבו על שאין תפילתו בקביעות מעולה על זה אמרה הגמרא (ברכות לב:) המעיין בתפילתו סופו בא לידי כאב לב ופרש"י המעיין בתפילתו שסובר שמתקבל תפילתו. ואדרבה אפשר לבוא ח"ו לידי יאוש עי"ז שרואה שנה שנתים וכו' שעובד ואינו יכול להשאר כן תמיד. מייאש את עצמו ותגרום ח"ו לנפילה אמיתית. אבל בכל זאת צריך להזהר שגם בעת הנפילה ממדריגתו הרמה לא יפול לגמרי מאיגרא רמה לבירא עמיקתא. אלא אף בשעה שאינו מתעורר כ"כ ואינו מתענג מכל דבר מצוה ותפילה ואינו מתרגש כאילו הוא נמצא בהיכל המלך וזכה להיות מרואי פני המלך. אף על פי כן אל יפול רוחו בקרבו. ועבודתו תהיה אז כחייל פשוט שגם כן עובד את המלך ואינו מתענג כ"כ מעבודתו מפני שהוא הרחק מן המלך, ומ"מ מתפלל ולומד הוא אלא שאז אין עבודתו כ"כ בהתרוממות ומתגעגע להתקרב אל היכל המלך ולראותו עכ"פ דרך חורין וסדקין.

בקונטרס בני מחשבה טובה נזכר מאנשים שחוקרים בדעתם את כל התעוררות והתרגשות שבאה לידם אם הם אמיתיים או רק מרומים. ומי שיש לו פניות בכל דבר מצוה והדבר מגיע לידי כך עד שלפעמים רוצה להפסיק מעשיית המצוה בשביל הפניות האלו. הרי כבר נרשם בקונטרס צו־וזירוז מענין זה שאם הפניה קדמה לעשיית המצוה ונמצא עיקר יסוד התעוררותו באה ע"י הפניה הזאת ואם תתבטל הפניה תתבטל גם עשיית המצוה. אף עפי"כ לא יפסיק מהעבודה הזאת ויעשה עם הפניה (כמאמר חז"ל שמתוך שלא לשמה בא לשמה) אלא שיחשוב בדעתו, הלא סוף כל סוף הנני עובד את ד' למה לי לעבוד לריק לשם פניה פרטית, הלא יכולני כבר לעבוד באמת לשם ד'. וממילא מעט מעט תתבטל פנייתו. ואם עשיית המצוה קודמת להפניה כי אז על אחת כמה וכמה שלא יפסיק מעבודתו, כי אם יחוש להפניה שבאה אליו להפסיק מעבודתו בשביל זה. אזי בכל דבר מצוה היצה"ר יבלבלו בפניות כדי שיפסיק מעבודתו ולא יעשה שום דבר מצוה. ובכלל טבעי הדבר שכל דבר שיראים ממנו באה לו תמיד במחשבתו. ואם תמיד יהיו הפניות ברעיונו לדחותם. לא יוכל להנצל מהם לעולם. כי בכל דבר תעוררו היראה מהם, והעיקר הוא שלא לחוש כלל להפניות

שבאות במחשבתו בעת עבודתו ורק יעבוד, וגם לא יכוין אפילו לדחותם כלל ואז ממילא יתבטלו כשלא יחשוב מהם כלל.

וכן בענין מחשבות זרות שבאות לו במחשבתו בעת תפילתו, העיקר הוא שלא לחשוב כלל מהם לדחותם, כי כל מה שירצה לדחותם הם יתחזקו בו. אלא העיקר הוא להתפלל ואם בא לו מחשבה אחרת לא יעיין בהם כלל. וכבר כתב הרמב"ם ז"ל שאין מחשבות באות אלא לאיש בטל במוח בטל.

וכבר נרשם בקונטרס צו־זירוז שאם בא לאדם פניה בעת עבודתו. יחליט בדעתו לעשות אח"כ דבר כולו בפניה לבד ויניחו לעשות דבר הזה בלא פניה. ,כי מוטב לעשות דבר אחד כולו בפניה לבד ויעשה גם דבר אחד כולו כהוגן. לשם ה'. אבל בטוחני שאחר שיעשה דבר אחד כהוגן. לא ירצה אח"כ לעשות דבר אחר בפניה לבד. עכלה"ק.